

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Nr. 93 (7098)

● Ceturtdiena, 2000. gada 24. augusts

● Cena Ls 0,22

«Pasauli ved uz priekšu un velk sev līdzī nēvis lokomotīves, bet gan idejas.»
Viktors Igo

«... un atkal no karotes»

● Tāds Pēteris Vaivods ir pašlaik, tikko atbraucis no siena vālošanas, rāda, kur pašā un māsu tagadējie lauki.

Antons Rancāns
Autora foto

1949. gada 25. martā miglainā rītausmā nezināmās likteņgaitās no Pilišķiem izveda trīs ģimenes. Viena no tām bija turīgie saimnieki Vaivodi, kas dzīvoja lielā mājā pie paša ceļu krustojuma. Mājās atrada Pēteri, kurš tikai naktī pa Šusta ezera ledū bija pārradies ar rudzu malumu no Pelēču dzimnāvām, viņa māti un mazo māsiņu Leonu, kura mācījās Zaķīšu pamatskolas 2. klasē, vecmāti (tēvs savā laikā vadīja pagasta lauksaimniecības biedrību, jau bija arestēts kā kulaks un viņa liktenis nav zināms). Otrajai mātai Johannai izdevās izbēgt, bet trešās — Emilijas nebija mājās. Bēgt bija sataisījis arī Pēteris, bet viņu durvis notvēra kāds kareivis. Pajūgā krievu virsnieks atļāva atstāt divus miltu maisus, bet kāds no vietējiem mātei atņēma karoti, sak, gan jau tur dabūsi citu...

Dienu viņi pavadīja Vārkavā pagasta centrā, naktī tika aizvesti uz Nīcgales staciju un ar to, ko varēja paņemt līdzī,

iesēdināti preču vilcienā. Ar abiem miltu maisiem pēc gara un nogurdinoša brauciena visi nonāca Omskas apgabala Ļutinskas rajona sovhozā «Golubkovskij». Pa ceļam un Krievijā ļoti nodereja milti, no tiem ceptās pankūkas bijušas visgardākās mūžā...

No dzelzceļa stacijas Sibīrijā Vaivodus ar vēršu pajūgu aizveda līdz nākamajai nometinājuma vietai. Sākumā dažas dienas bija jānodzīvo pārpildītā tautas namā uz grīdas, vēlāk direktora vietnieka mājā kopā ar citām septiņām ģimenēm. Tad tika pie darba celtniecībā, uzbūvēja savu mājeli no likajiem un vējos spirālē savītajiem vietējiem sīkajiem bērziņiem, pašu izgatavotiem zilā māla un salmu ķieģeļiem, kas izžāvēti saulē. Pēc tam būvi aptriepa ar dzēstiem kaļķiem — tāda mājele no ārpuses bija balta un spoža.

— Sākām no karotes, — atceroties tos laikus, stāsta Pēteris, — iedzīvojamies un, jāsaka, ne slikti, cik tas iespējams svešā nepārredzamā stepē.

Jaunajā apmetnes vietā Pēteris sākumā bija vēršu pajūga dzinējs ar garu kārti rokā grožu vietā un komandām «cob — cobe», kas nozīmēja pagrieziena pa labi un pa kreisi. Bet vai jaunam cilvēkam visu mūžu dīdīt šos lopņus? Pilsētiņā Irīšas krastā viņš beidza traktoristu kursus — krieviski runāt šā tā bija jau iemācīties, bet pārbaudījumam iesniedzamo konspektu rakstījis latviešu burtiem. Komisijā brīnījušies, kas tā par ķīniešu ābeci, bet tiesības iedevuši, jo riteņnieku un kāpurķēžu HTZ un NATI traktoros vadīt pratis. Vēlāk Nazivajevkā iemācījies stūrēt arī labības novācamo piekabināmo kombainu «Stalīņec». Varens skats bijis, kad traktors DT-54 pa lauku velk divus sakabinātus kuļamos agregātus vai trīs pļaujmašīnas. Ziemas cēlienā savukārt vajadzēja piedalīties kokmateriālu sagādē, kur taigā pie Irīšas strādāja latvieši — pusotra mēneša ar traktoru pa stepes plašumiem nācies kulties līdz darba vietai.

Turpinājums 4. lappusē

Cienījamie lasītāji!

«NOVADNIEKU» septembrim un pārējiem gada mēnešiem vēl tikai rit var abonēt visās pasta nodaļās.

Nenokavējiet īpašu piedāvājumu:
visi, kas «NOVADNIEKU» abonēs no septembra līdz gada beigām, piedalīsies izlozē.

Desmit no jums vinnēs «NOVADNIEKA»
abonementu visam 2001. gadam.

Abonējot «NOVADNIEKU», jūs izvēlēsieties rajona lielāko laikrakstu!

Ziņas

■ Līdz 1. oktobrim turpināsies apmežoto platību inventarizācija privātajos mežos, informē Valsts meža dienests. Ziņas par katra īpašnieka apmežotajām platībām, tiks fiksētas speciālā anketā, iegūtos datus izmantos, lai noteiktu, vai meža apsaimniekotājam izsniedzams ciršanas apliecinājums, vai ne. Spēkā esošā likumdošana nosaka, ka, sākot ar nākošo gadu, ciršanas apliecinājumus saņems tikai tie meža apsaimniekotāji un īpašnieki, kuri būs atjaunoši vismaz 80% no izcirtumiem, kas vecāki par trim gadiem. Preiļu virsmežniecības inženiere konsultante Astrīda Rudzīte atgādina, ka tiem mežu apsaimniekotājiem, kuri būs parūpējušies par platību atjaunošanu, tāpat kā pērn ir paredzētas zemes nodokļa atlaides.

G.Kraukle

■ 30. augustā iekārtota Dienvidlatgales sadzīves atkritumu apsaimniekotāju darba grupas kārtējā sēde, «Novadnieku» informēja Preiļu rajona padomē. Paredzēts, ka tiks lemts par to, kur atradīsies galvenais atkritumu poligons un kur tiks ierīkoti pārkraušanas laukumi. Pašlaik skaidrs, ka galvenais poligons būs pie Daugavpils, kas ir lielākais atkritumu ražotājs reģionā. Bet pārkraušanas laukums (Preiļu rajons piedāvāja trīs vietas — Riebiņu, Rušonas un Aizkalnes pagastā), iespējams, varētu atrasties arī Preiļu rajonā. Paredzēta piedāvāto vietu izpēte.

■ Preiļu rajona pašvaldību vadītāji tika aicināti neaizrauties ar jaunu autobusu satiksmes maršrutu izstrādi un ieviešanu, jo Satiksmes ministrija ievērojami samazinājusi ceļu fonda līdzekļus pašvaldībām. Kā skaidro Preiļu rajona padomes attīstības un plānošanas nodaļas galvenais speciālists Aivars Pizelis, valsts mērogā līdzekļi kopumā samazināti par 4,6 procentiem, taču, autobusu pilsētu maršrutos samazinājums ir visai ievērojams — 34,6 procenti. Pašlaik galvenais ir saglabāt esošos maršrutus, īpaši tos, kas vajadzīgi bērnu pārvadāšanai uz skolām.

■ 29. un 30. septembrī paredzēta Vācijas sieviešu delegācijas vizīte Preiļu rajonā, «Novadnieku» informēja Preiļu rajona padomē. Vizītes mērķis — dalīties pieredzē par projekta «Jauni ceļi darba vietu radīšanā» realizāciju Vācijā un konsultēt Latgales reģiona sieviešu iniciatīvas grupu dalībnieces. Šajās dienās paredzēti semināri, grupu nodarbības, projektos ietvertu objektu apskate, kā arī tikšanās ar Daugavpils, Ludzas, Krāslavas un Rēzeknes rajona pārstāvēm.

■ Preiļu rajona padomes apvienoto komiteju sēdē 23. augustā tika panākta vienošanās par to, ka tuvākajā laikā notiks Preiļu vakara (maiņu) vidusskolas reorganizācija. Tā būtībā paredz šīs skolas likvidāciju, bet tajā pašā laikā Preiļu 2. vidusskolā tiek ieviesta papildu programma vakarskolnieku mācībām. Bez tam Preiļu 2. vidusskolā būs daudz labāki apstākļi daudz priekšmetu mācīšanai.

■ Ar aplausiem un ziediem Preiļu rajona padomes locekļi 23. augustā sveica savu jauno kolēģi — Aglonas pagasta priekšsēdētāju Helēnu Streiči. Viņi vēlēja veiksmi un solīja palīdzēt ar padomu.

L.Kirillova

Nacionālās ziņas Mirusi sprādzienā cietusi sievietē

Pirmdien Zviedrijā, Karolinska slimnīcas traumu nodaļā no asins saindēšanās mirusi 53 gadus vecā Maija Pušmucāne. Viņa vissmagāk cieta pagājušajā nedēļā notikušajos sprādzienos universālveikalā «Centrs» Rīgā. Sieviete sprādziena laikā guva 60 procentus ķermeņa apdegumu. Vēl divu uz ārzemēm aizvesto smagi cietušo stāvoklis ir stabils, bet smags. Terora akta laikā pavisam cieta un dažādus ievainojumus ieguva 38 cilvēki. Rīgas dome nolēmusi izmaksāt 50 latu morālo kompensāciju visiem sprādzienā cietušajiem, kā arī kompensāciju par pazaudētajām personiskajām mantām, šie zaudējumi varētu sasniegt 800 latu.

Valsts policija kriminālietu par terorismu universālveikalā «Centrs» nodevusi izmeklēšanai Drošības policijai. Joprojām pastāv četras versijas par terora akta motīviem, no kurām vis ticamākās esot biznesa neskāšanās un terorisms.

Otrdien universālveikals «Centrs» atsāka darbu, taču notiek pastiprināta veikala apmeklētāju pārbaude. Saeimas deputāti pēc tikšanās ar tiesībsardzības iestāžu vadību arī secināja, ka jāuzlabo lielveikalos uzstādīto novērošanas kameru fiksēto materiālu kvalitāte.

Raimonds Pauls vairs nav Jaunajā partijā

Bijušais Jaunās partijas (JP) priekšsēdētājs Raimonds Pauls šonedēļ paziņojis par izstāšanos no partijas. Tomēr viņš turpinās darboties Saeimā. Daudzi izteikuši viedokļus, ka tieši Paula atrašanās partijas vadībā bijusi galvenais iemesls JP iekļūšanai 7. Saeimā. Komponists paziņojis, ka nevienā citā partijā viņš nestāšoties. Tagad Saeimā JP frakcijā jau būs pieci bezpartijiski deputāti un tikai trīs JP biedri. Tāda nu ir mūsu vēlēšanu sistēma — ievēlam vienus, bet beigās izrādās, ka tie ir pavisam citi.

Pieņemti pārstrādātie valodas noteikumi

Otrdien valdība pieņēma pārstrādātos Valsts valodas likuma izpildes noteikumus. Noteikumi, tāpat kā pats likums, stāsies spēkā 1. septembrī. Pretēji protestiem jaunajā noteikumu redakcijā saglabātas sešas valsts valodas prasmes pakāpes, atstāts nosacījums, ka privātuzņēmumu nosaukumi jāveido latviešu valodā, personu dokumentos cittauteišu personvārdi tomēr būs jālatvisko. Taču, pēc EDSO rekomendācijām, tagad noteikumi ļaus starptautiskus publiskus pasākumus rīkot arī citās valodās. Kustība «Līdztiesība» uzskata, ka noteikumi joprojām ir daļu sabiedrības diskriminējoši.

Adamsons iesūdz ģenerālprokuroru

Jānis Adamsons Zemgales priekšpilsētas tiesā iesniedzis prasību pret laikrakstu «Diena» un ģenerālprokuratūru par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu. Adamsons lūdz tiesu atsaukt publicēto ģenerālprokurora Jāņa Maižiša pamatojumu Saeimai, kāpēc jāpanāk J. Adamsona vajāšana. Tiesa pieņēmusi Adamsona prasību izskatīšanai. Mēneša laikā tiks vākti atbildētāju paskaidrojumi, tad noteiks tiesas dienu.

Vienojas par investīcijām

Valdība vienojās par valsts investīciju programmas projektu nākamajam gadam. Visām nozarēm, izņemot aizsardzību, investīciju apjoms samazināts par 8,13 procentiem. Tas dos iespēju piešķirt līdzfinansējumu 2,44 miljonu latu apmērā Eiropas Savienības ISPA programmai (uzlabojumi autoceļiem). Kopējais pamatbudžeta izdevumi investīcijām noteikti 42,673 miljonu latu apmērā, tajā skaitā mērķdotācijām pašvaldībām — 9,627 miljoni latu.

Valdība dos pedagogiem 10 latus

Valdība akceptējusi Izglītības un zinātnes ministrijas precizēto skolotāju darba algu reformas grafiku līdz 2003. gadam. No šī gada septembra tiks pielikti desmit lati, uz nākamā pielikumu var cerēt tikai pēc gada.

Pasaules čigānu Ministru prezidents ir no Latvijas

Savienības «Latvijas ceļš» Saeimas frakcijas deputāts Normunds Rudēvičs, kas ir Latvijas Nacionālās čigānu biedrības priekšsēdētājs, ievēlēts par pasaules čigānu Ministru prezidentu. Ievēlēšana notikusi Prāgas kongresā. Tagad Rudēvičam aiz muguras būšot 20 miljoni pasaules čigānu.

Sagatavoja L. Kirillova

Celulozes rūpnīcu, iespējams, būvēs Jersikas pagastā

Ginta Kraukle

Otrdien Latvijā ieradās eksperti no zviedru firmas «Sodra cell» un somu uzņēmuma «Metsaliit-to», kas perspektīvā piedalīties celulozes rūpnīcas būvniecības projekta realizācijā kā stratēģiskie investori. Viņi apmeklēja divas iespējamās rūpnīcas atrašanās vietas, viena no tām ir Vīpes pagasta (Jēkabpils rajons) un Līvānu novada Turku pagasta robeža, otra rūpnīcas iespējamā atrašanās vieta — Jersikas pagasta Āriņi. Iespējams, investori varētu atteikties no piedāvātā varianta rūpnīcas celtniecībai uz Vīpes pagasta un Līvānu novada robežas par labu Āriņiem Jersikas pagastā. Kāpēc tas tā, «Novadniekam» pastāstīja Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas vadītājs Pēteris Romanovs un galvenais speciālists Aivars Pizelis.

Investori izteikuši vēlēšanos iepazīties ar abiem minētajiem variantiem, lai izvērtētu gan pozitīvos, gan negatīvos aspektus. Viens no svarīgākajiem ir jautājums, kas saistīts ar Daugavas līmeni palu laikā. Veiktā izpēte pierāda, ka plūdu laikā ūdens līmenis Daugavā pie Trepes varētu izlīdzināties ar kopējo Daugavas ūdens līmeni. Tādējādi plūdu laikā varētu tikt skarta arī rūpnīcas būvniecības vieta Turku un Vīpes pagasta teritorijā. Savukārt potenciālā būvniecības vieta Jersikas pagastā palos apdraudēta netiek. Kā uzsver Aivars Pizelis, pozitīvs aspekts par labu Jersikas variantam, kam lielu uzmanību pievērsuši arī ārzemju investori, ir zemes īpašuma jautājums. Šobrīd ir atzīts, ka rūpnīcas teritorija varētu aizņemt ap 400 000 hektāru, Jersikas variantā īpašnieki ir akciju sabiedrība «Latvijas valsts meži», tādat, nebūtu problēmu ar zemes īpašuma lietu kārtošanu, jo īpašnieks šajā gadījumā būtu viens — Latvijas valsts. Savukārt

otrajā variantā nāktos risināt sarunas ar daudzām zemes īpašniekiem Līvānu novadā un Vīpes pagastā.

Rūpnīcas būvniecībai Jersikas pagastā ir vēl virkne priekšrocību. Atrisinātos jautājums par ūdens novirzīšanu atpakaļ Daugavā, jo Āriņos to nodrošinātu dabiskais kritums. Celulozes ražošanai nepieciešama sūkņēšanas stacija, lai nodrošinātu ūdens cirkulāciju no Daugavas un atpakaļ tajā. Palielinātos attālums no rūpnīcas līdz Pļaviņu HES, kas nodrošinātu attīrītā un Daugavā novadītā ūdens labāku sajaukšanos un izslēgtu kaitīgo vielu nogulsēšanos. Varianti, kur varētu atrasties Latvijai tik nozīmīgā celulozes rūpnīca, projekta attīstības gaitā bijuši vairāki. Tika apspriests variants par rūpnīcas celtniecību aiz bijušā Līvānu mājbuves kombināta un vēl trīs iespējamās vietās Jersikas pagastā, kā arī jau minētajā teritorijā uz Jēkabpils un Preiļu rajona robežas Trepē. Minētie piedāvājumi dažādu apstākļu dēļ neapmierināja celulozes grupas vadību, tādēļ tika meklēts drošāks variants, un pašlaik par tādu atzīts Jersikas pagasts. Celulozes rūpnīcas būvniecības projekts patlaban vēl ir izpētes stadijā. Latvijas valdība ir atbalstījusi rūpnīcas celtniecību. Paredzams, ka Latvija piedalīsies projektā ar savu ieguldījumu, piemēram, mežu vai zemi, kā tas notiktu, būvējot ražotni uz vālsij piederošās zemes Jersikas pagastā.

Sešu cilvēku darba grupa, kuras sastāvā bija abu investorkompāniju pārstāvji, kā arī celulozes grupas vadītājs Latvijā Arnis Treimanis, otrdien apmeklēja gan Vīpes un Turku, gan arī Jersikas pagastā esošās teritorijas un detalizēti iepazītināja ar abiem piedāvātajiem variantiem. Svarīgi celulozes rūpnīcas projekta kompānijai ir vairāki aspekti, piemēram, attālums līdz tranzītelēm, dzelzceļa maģistrālēm un ūdens

ņemšanas vietām Daugavā, tās ūdens līmeņa attiecības, kritums, attālums līdz Pļaviņu hidroelektrostacijai, ietekme uz apkārtējo vidi un daudzi citi apstākļi. Šonedēļ Rīgā notiks projekta vadības grupas sēde, kad arī paziņos termiņu, līdz kuram jāveic abu minēto vietu izpēte un aprēķini. Paredzams, ka galīgais variants par to, kur tad īsti tiks būvēta celulozes rūpnīca — Jersikas pagastā vai uz robežas starp Preiļu un Jēkabpils rajoniem, — tiks paziņots līdz šī gada beigām.

Kā atzina Pēteris Romanovs, ar celulozes rūpnīcu saistīto jautājumu risināšana tomēr norit pārāk gausi. Process, kas aizsācies 1995. gadā, joprojām turpinās. Valdības maiņas un ekonomiskā nestabilitāte neveicina investoru uzticību Latvijai. Patlaban domu par nelīdza celulozes rūpnīcas būvi lolo arī Igaunija un Lietuva. Taču skaidrs ir viens — vairāku celulozes ražotņu darbība Baltijā diez vai būs izdevīga, jo tādā gadījumā vietējie kokmateriālu resursi izrādīsies nepietiekoši. Patlaban celulozes rūpnīcas celtniecība ir atkarīga gan no Latvijas valdības aktīvas rīcības, gan, vēl jo vairāk, no investoru lēmuma. Jebkurā gadījumā investoram ir tiesības savu nostāju mainīt par labu sev izdevīgākajam variantam. Līdz 2002. gadam turpināsies izpēte, kuras gaitā tiks izvērtēta ražotnes ietekme uz apkārtējo vidi, izstrādāts tehniskais projekts un vietas plānojums, precizēta nepieciešamā pievadceļu un dzelzceļu infrastruktūra, kā arī enerģijas un saldūdens pieejamības pārbaude. Rūpnīcai ir nepieciešami ap 3 miljoni kubikmetru koksnes, tādēļ tiks veikta arī tās sagādes iespēju izpēte.

Tikai pēc apjomīgās ekspertīzes pabeigšanas zināsim skaidri — būs vai nebūs Latvijā celulozes rūpnīca. Bet kur tā varētu atrasties, iespējams, zināsim jau šogad.

Preiļu rajona padomē

Aglonas internātgimnāzija jau otro mācību gadu var pavadīt nepiemērotās telpās

Lidija Kirillova

23. augustā notika Preiļu rajona padomes ārkārtas sēde. Tās darba kārtībā bija tikai viens jautājums — par Aglonas internātgimnāzijas gatavību jaunajam mācību gadam.

Padomes locekļi noklausījās Aglonas internātgimnāzijas direktora D. Vanaga un celtniecības firmas SIA «Kolons» direktora V. Aleksejeva informāciju par situāciju skolas telpu rekonstrukcijā. Pašlaik celtniekiem nav samaksāts par darbiem 180 tūkstošu latu apjomā. Bet, lai skolu pilnībā sagatavotu mācību procesam, nepieciešami apmēram 200 tūkstoši latu. Kā paskaidroja D. Vanags, jāiekļauj tikai grīdas un jāveic visi krāsošanas darbi. Arī celtnieki atzīst, ka tas nav darbietilpīgs process un arī laika ziņā visu var izdarīt samērā ātri. Taču galvenā aizķeršanās ir finansējuma trūkums. Skolas finansu resursi ir pilnībā izsmelti, celtniekiem nav brīvu apgrozāmo līdzekļu, tāpēc iespējama situācija, ka vairāk nekā divsimt bērnu arī šajā mācību gadā turpinās mācības nepiemērotos apstākļos. Visādā ziņā tāds mācību gada sākums viņiem jau «nodrošināts».

Rajona padomes locekļi tika iepazīstināti arī ar premjera un zinātnes un izglītības ministra viedokli šajā jautājumā. Un

tie lielā mērā sasauca — internātskola ir rajona pašvaldības mācību iestāde, tāpēc pašvaldībai par to arī jā rūpējas. Taču šim viedoklim nepiekrīt skola, tās audzēkņi un pedagogi, nepiekrīt arī rajona padome un pat celtniecības firma, kura objektā patlaban iegulda savus līdzekļus. Neviens no viņiem nav vairojams apstākļos, kuru dēļ Aglonas internātgimnāzija tika izlikta uz ielas. Tas notika ar toreizējās valdības ministru laipnu piekrišanu un Aglonas bazilikas svētbū.

Izsverot visus par un pret, padomes locekļi savā ārkārtas sēdē nolēma:

□ lūgt Saeimu un Ministru kabinetu nekavējoties veikt nepieciešamos pasākumus mācību procesa nodrošināšanai 2000./2001. mācību gadā Aglonas internātgimnāzijā un paredzēt valsts budžetā 380 tūkstošus latu skolas rekonstrukcijas pabeigšanai, 2001. gadā paredzēt šīs skolas mērķdotācijas palielināšanu;

□ ierosināt Latgales izglītības programmas līdzekļus 2001. gadā pilnībā novirzīt Aglonas internātgimnāzijas rekonstrukcijai;

□ sakarā ar to, ka Preiļu rajona padomes saistību kopējais apjoms vairāk neļauj ņemt kredītu, tiek lūgta piekrišana ieķīlāt internātgimnāzijas ēku kredīta ņemšanai bankā.

Ģimeņu materiālais stāvoklis pasliktinās

Kā ziņo BNS, apmēram pusei — 50,2 procentiem — Latvijas ģimeņu materiālais stāvoklis pēdējā gada laikā nav mainījies. To liecinot socioloģiskā aptauja. 29,9 procenti no aptaujātajiem atzinuši, ka viņu materiālais stāvoklis ir drīzāk pasliktinājies, savukārt 5,9 procenti uzskata, ka pēdējā gada laikā viņu materiālais stāvoklis ir būtiski pasliktinājies.

Tikai 0,8 procenti respondentu ir atzinuši ievērojamus uzlabojumus savas ģimenes materiālajā stāvoklī. 12,1 procenti atzinuši, ka viņu materiālais stāvoklis ir drīzāk uzlabojies nekā pasliktinājies. Palielinājies to ģimeņu skaits, kuru materiālais stāvoklis gada laikā nav mainījies.

Labvēlīgāks noskaņojums raksturīgs Kurzemē, Vidzemē un Zemgalē, kā arī Rīgā dzīvojošajiem, savukārt Latgales iedzīvotāji izmaiņas ģimenes budžetā vērtējuši nedaudz kritiskāk.

48 procenti respondentu uzskata, ka arī turpmākajos 12 mēnešos viņu ģimenes materiālais stāvoklis paliks bez izmaiņām, uzlabošanas prognozē tikai 0,2 procenti aptaujāto, bet drīzāk materiālā stāvokļa uzlabošanas nekā pasliktināšanas prognozē 21,3 procenti.

Sagatavoja L. Rancāne

■ Ceturtdienas saruna

No sapņa par šoferi līdz virsprokurora amatam

Lidija Kirillova

— Vai virsprokurors Andris Paura bērībā bija ļoti kārtīgs un pareizs bērns?

— Ko nozīmē «kārtīgs»? Nu, mācījos es labi, bet skraidīju arī labi. Esmu riteņus lauzis un daudzījis, bet arī basketbolu spēlēju skolas izlasē. Biju oktobrēns, pionieris, komjauniešis — kā visi labākie tā laika kadri, gluži kā visi, kuri tagad valdībā sēž.

— Kad radās doma saistīt dzīvi ar jurispudenci?

— Vidusskolas pēdējās klasēs sāku par to domāt. Nokārtoju izlaiduma eksāmenus un 1971. gadā tūlīt pat iestājos Latvijas universitātes Juridiskajā fakultātē. Sevišķi viegli tas nenācās, jo konkurss bija liels un mani ieskaitīja studentos tikai papilduzņemšanā. Tādi bijām seši puiši, visi seši arī beidzām augstskolu. Mūs uzņēma ar domu, ka papildināsim brašās milicijas rindas.

— Kursa biedri tagad droši vien ir plaši pazīstami juristi.

— Noteikti. Piemēram, Elmārs Vītolis ir Latvijas Kuģniecības juridiskās daļas vadītājs. Viena kursa biedre strādā ģenerālprokuratūrā un ir organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras virsprokurore. Vairāki studiju laika paziņas strādā Rēzeknes augstskolā. Kopā ar mani mācījās arī Latgalē labi pazīstamais advokāts Dainis Lūsis un citi.

Taču ar tiem, kas tagad ir lieli priekšnieki, parasti kontaktējamies mazāk. Satiekamies reizi piecos gados, kad ir grupas salidojumi.

— Vai Preiļos nokļuvāt kā visi padomju laika augstskolu beidzēji — pēc norikojuma?

— Protams, pēc norikojuma. Mani pieņēma darbā lauksaimniecības pārvaldē par ekonomistu tiesību jautājumos. Tiešā priekšniece bija Dzidra Blāķe, bet pārvaldi vadīja Jānis Vucēns. Man vajadzēja pārbaudīt sūdzības, gatavot prasības kolhozu un padomju saimniecību interesēs. Braukāju pa rajonu un sniezu dažādu juridisku palīdzību, lai dokumentus kārtīgi noformē.

— Par ko tad tolaik sūdzības rakstīja?

— Sūdzējās par priekšniekiem, par pierakstījumiem. Piemēram, par to, ka «Lauktechnikā» tā kaite esot stīpra, jo pierēķinājuši tik daudz izvestas kūdras, ka ar to visus kolhozu laukus varētu pusmetra biežumā noklāt. Tagad jau vairs īsti neatceros, kur tā bija noticis, bet fakts paliek fakts.

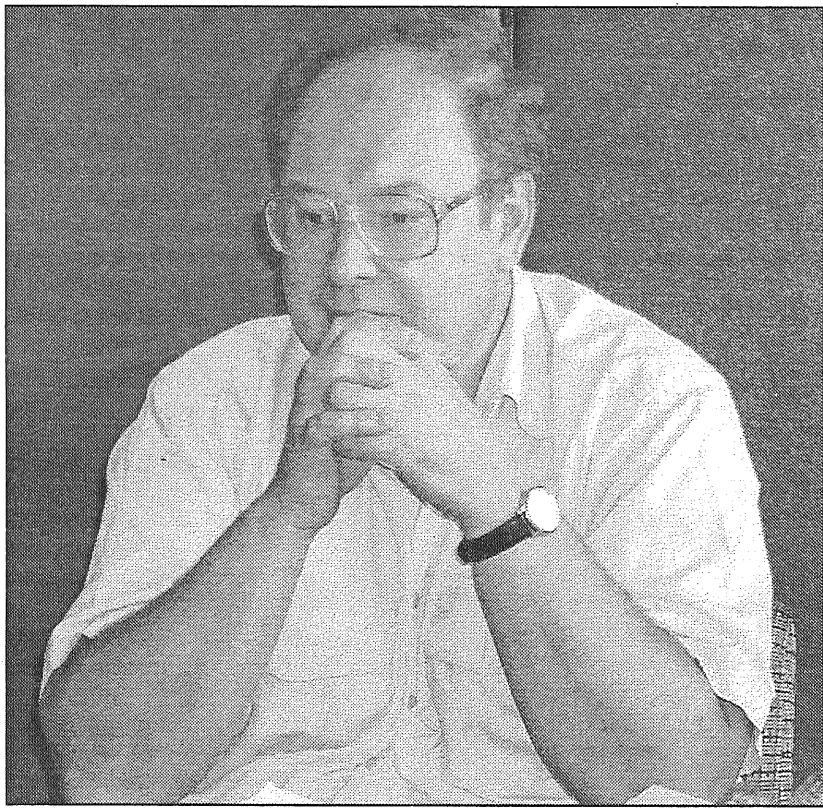
Starp citu, arī tagad pierakstījumi sastopami. Visbiežāk, veicot valsts pasūtījuma darbus, kad darbus izdara par simts latiem, bet uzrāda dokumentos par četrusim. No kurienes tad tie fantastiskie remontu lielās valsts iestādēs? Tāpēc jau Valsts kontrole arī raksta tos uzrēķinus, kas jāatmaksā valsts kasē.

— Kā tālāk veidojās jūsu karjera?

— No 1977. gada oktobra līdz 1980. gada oktobrim biju orginstruktors rajona izpildkomitejā. Bet tad manu prokuratūras priekšgājēju «sēdināja» par kriminālnoziedzumu un prokuratūrā steidzami vajadzēja izmeklētāju. Toreiz ar partijas komitejas līdzdalību visas lietas darījās ātri — divu dienu laikā no izpildkomitejas darbinieka biju kļuvis par prokuratūras izmeklētāju. Tagad varu atzīties, ka darbs kā tāds mani nebaidīja, jo arī augstskolā kriminālais novirziens likās saistošs. Vairāk baidīja atbildība — spēšu vai nespēšu.

1983. gadā mainījās prokurori. Tajā laikā mani par varītēm mēģināja pierunāt stāties kompartijā. Lai būtu solidāk, uz trim mēnešiem pat aizsūtīja uz kursiem Ļeņingradā. Bet es arī pēc tam neizrādīju dedzīgu vēlmi iestāties partijā. Gluži saprotami bija tas, ka mani vairs tālāk nekur nevirzīja, sak, ja negribi, strādā vien tālāk par izmeklētāju, grozi savus liķišus un meklē bandītus, cik uziet, bet par prokuroru nāks cilvēks, kas ir PSKP biedrs.

Jā, vienu brīdi, tas bija 1989. gadā, strādāju par prokuroru Alūksnē. Starp citu, biju viens no pirmajiem bezpartijiskajiem prokuroriem Latvijā padomju

Pauru ģimenes' albūma foto.

laikā. 1990. gada maijā atgriezies Preiļos. Oktobrī uzrakstīju iesniegumu par pāriešanu uz neatkarīgās Latvijas Republikas prokuratūru. Preiļi tolaik bija vienīgais rajons Latvijā, kurā pastāvēja tikai neatkarīgā Latvijas Republikas prokuratūra. Un tā 2. oktobrī mani iecēla par Preiļu rajona prokuroru. Pēc tam 1990. gada decembrī tika izveidota otra, interfrontiskā prokuratūra, kura pastāvēja līdz pučam.

1994. gadā sākās tiesu reforma, mani iecēla rajona virsprokurora amatā. Pērnā gada augustā izgāju kārtējo atestāciju, tagad varu strādāt piecus gadus. Kādreiz atestācijas slēdzienos rakstīja — morāli izturēts, partijas un valdības politiku saprot pareizi un tā tālāk... Tagad pārbauda, kā tiek paveikts darbs. Zinu nu jau bijušos kolēģus, kuru veikums nav atzīts par pieņemamu.

— Tiesu reformas būtība ir tā, ka pierādījumus vāc policija. Prokuratūra sāk kriminālvajāšanu un uztur apsūdzību tiesā. Vai darbā ar policiju labi saprotat?

— To, ka attiecības ir ideālas, nevaru apgalvot, taču saprotamies ļoti labi. Jā, reizēm atceļu lēmumus par atteikšanos ierosināt krimināllietu. Jā, rakstu lēmumus par atsevišķu policijas darbinieku saukšanu pie disciplinārtbildības. Bet policijas vadība mani saprot un atbalsta. Bez tam mēs ar izziņas dienesta darbiniekiem pat rīkojam kopīgus pasākumus, piemēram, Ziemassvētku eglītes. Gan bērni kopā, gan mēs paši.

Mūs vieno arī tas, ka esam vienā stāvā. Izrunājami, kad vajag, bez kādas papīru rakstīšanas un vēstuļu sūtīšanas. Attiecības ir ļoti koleģiālas.

— Vai gribētu strādāt policijā vai varbūt advokatūrā?

— Nez vai. Lai gan piekritu arī tēzei — nekad nesaki nekad. Uzsākot darbu prokuratūrā, visiem tiek darīti zināmi spēles apstākļi, sak, pienākumi tādi un alga šāda. Ja kāds nav ar mieru, var kārtot eksāmenus un iet uz advokatūru vai kur citur. Pie mums daudzi saka,

Andris Paura — Preiļu rajona virsprokurors. Nāk no Madonas rajona Lubānas pusē, dzimis 1953. gada janvārī, tas ir, vēl Staļina laikā, jo «dižais visu tautu tēvs» mira martā. Ar dzimto pusi Andri saista māmuļas kaps, viņa mira pirms pieciem gadiem, sirmais tētis un māsa, kura arī ir juriste un strādā Madonas policijā. Vēl ģimenē bija brālis, bet viņš 1978. gadā studentu grupas pārgājiena laikā gāja bojā Pamira kalnos.

Andra tēvs visu mūžu bijis šoferis. Loģiski, ka arī puikam skolas gados prāts nesās tikai uz mašīnām un šoferēšanu. Par to, protams, ģimenē stingri jo stingri runājuši un astotklasnieks Andris turpinājis mācības Lubānas vidusskolā, bet pēc tam universitātē. No tā laika uzskata, ka bez izglītības dzīvē nav ko iesākt.

Preiļos dzīvo no 1977. gada. Kopā ar sievu Annu audzina četrus bērnus: delus Jāni un Mārtiņu, kuri jau pilngadīgi, piecpadsmitgadīgo meitu Indru un pastarīti Terēzīti, kurai 13. oktobrī būs tikai divi gadiņi.

Vēl Andrim tepat Preiļu pagastā pieder vairāk nekā desmit hektāri zemes, vieta, kur var ne tikai labi fiziski pastaigāties, bet arī atpūtināt prātu un dvēseli.

Tamāras Elstes foto

darbs ir labs, ja tikai maksātu vairāk... Preiļu rajonā, protams, ar mūsu algu var dzīvot, bet Rīgā noteikti būtu grūtāk. Tad varbūt arī domātu citādi.

— Vai no prokuratūras izmeklētāja laikiem ir palikuši atmiņā kādi īpaši gadījumi?

— Kad Līvānos vēl bija speckomendantūra, viens no tās «klientiem» bija viesojies pie kādas sievietes un dzērumā to ar viņa pudeli nositis. Zem spilvena toreiz atradām vīriešu apakšbikses. Aizturējām vairākus aizdomās turētos. No universālveikala palūdzām vēl dažus bikšu pārus un likām vīriem atpazīt. Komiskākais bija tas, ka viens no viņiem tās arī atpazīna par savām. Mums mutes palika vaļā, jo necerējām, ka uzķersies. Izmeklēju lietu par Rīgas mednieku grupu. Visi bija tā apdzērušies, ka viens no viņiem sadūra ar medību nazi savu kolēģi, saskaitījām 52 dūrienus. Ķermenis bija burtiski sakapāts. Bet viņam par to iedeva tikai desmit gadus, kaut gan maksimālais sods varēja būt nāves spriedums.

— Kā atpūšas rajona virsprokurors?

— Man jau laikam ir klāt tas vecums, kad vairāk gribas mieru un klusumu. Tāpēc labprāt klausos klasiskās mūzikas diskus, kurus iegādājās dēls. Tēpat Preiļu pagastā man ir divpadsmit ar pusi hektāri zemes. Bet tur nav kur palikt, tāpēc puiši tagad rok pamatus mājai. Vēl šoruden mēģināsim dabūt gatavus, lai nākamvasar var tikt zem jumta. Dārzeni, kartupeļi aizņem pavisam maz. Pārējā platībā iekopšu zālāju, pļaušu sienu radu saimniecībām. Jau pērn izmēģinājuma pēc iesēju vienā laukā āboliņu, šogad nopļāvu un autokravu sienu aizvedu. Bet sievai te ir vieta, kur puķes audzēt.

Laukos man ir relaksācijas vieta. Žēl vienīgi, ka ezera nav tuvumā, bet gan jau ar laiku izrakšu arī kādu diķi, kura krastā būs pirtīņa.

— Vai darbs pa šiem gadiem nav padarījis cietu sirdi?

— Noteikti zinu, ka nav padarījis. Esmu palicis ideālists, jo mans uzdevums ir parādīt tiem sliktajiem viņu vietu. Es stājos pretī dzīves negācijām. Un tas ir labākais, ko dzīvē varu izdarīt.

Rajona pašvaldībās

Rušonas pagasts

Rušonas pagasta padomes kārtējā sēdē viens no galvenajiem jautājumiem bija par skolu gatavību jaunajam mācību gadam. Nolemts piešķirt 1000 latus Gailīšu pamatskolai labierīcību sakārtošanai atbilstoši prasībām. Līdz šim tualete atradās ārpus skolas. Pašlaik tā tiek ierīkota skolas ēkā. Darbs tiks pabeigts septembrī. Bez tam tika nolemts turpināt no pagasta budžeta apmaksāt Gailīšu pamatskolas pirmsskolas grupas audzinātājas un aukles darbu puslīkmes apmērā. Rušonas pamatskolas kosmētiskajam remontam piešķirti 600 lati.

Padomes sēdē nolemts sešiem pagasta iedzīvotājiem piešķirt brīvās zemes piemājas saimniecību paplašināšanai. Šim nolūkam kopā piešķirti 32 hektāri.

Padomes sēdē skatīts jautājums, kā izpildīts vienā no iepriekšējām sēdēm pieņemtais lēmums par centralizētu atkritumu savākšanu. Konteineru iegādei bija piešķirti 650 lati. Tie uzstādīti visos trijos pagasta ciematos — Rušonā, Baškos, Gailīšos. Noslēgts līgums ar Preiļu pašvaldības uzņēmumu «Saimnieks» par konteineru izvešanu reizi mēnesī.

Sakarā ar izdevumiem skolu sagatavošanai jaunajam mācību gadam un līdzekļu trūkumu augustā uz laiku apturēta kompensāciju izmaksa par medikamentu iegādi un ārstēšanos slimnīcā.

Sēdē izskatīti arī jautājumi par zvejas un individuālā darba atļauju piešķiršanu.

L.Rancāne

Livānu novada Turku pagastā

Divi pagasta iedzīvotāji atteikušies no zemes. Šis platības, kas kopumā sastāda 4 hektārus, ir ieskaitītas valsts rezerves zemju fondā.

Veikti remontdarbi vairākās pagasta kapsētās. Veiguru un Draudzes kapsētās veikti darbi par kopējo summu 772 latiem. Kapsētu sakārtošana tiek veikta par valsts piešķirto apvienošanās naudu. Abās kapsētās ir uzstādīti jauni vārti, bet Veiguru kapsētā atjaunots zvans. Jauni vārti būs arī Gruguļu un Gaiņu kapsētās, pastāstīja Turku pagasta komitejas priekšsēdētājs Aivars Smelcers.

Rekonstruēta Jaunsilavu pamatskolas katlu māja. Skolā uzstādīts jauns apkures katls, rekonstruēta apkures sistēma. Rekonstrukcijas darbus un uzstādīšanu veica SIA «Preiļu santehniķis», tas pašvaldībai izmaksāja 1570 latus, bet apkures katlu par 2100 latiem izgatavoja SIA «Livānu ķieģelis».

Tāpat kā pērn, arī šogad pašvaldība segs ceļa izdevumus uz skolu un no tās pagasta bērniem, savukārt maznodrošināto ģimeņu atvasēm tiks piešķirtas brīvdienas. Lai bērnam piešķirtu pagasta apmaksātu ēdināšanu skolā, vecākiem jāaizpilda deklarācija, kurā norādāmi ģimenes ienākumi, un jāsaņem maznodrošinātās ģimenes statuss.

Pašvaldības ieņēmumu plāns pildās samērā gausi, zemes nodokļa parāds pašvaldībai sastāda jau 4000 latus. Aivars Smelcers pastāstīja, ka nemaksātāji ir brīdināti, taču lielā vairumā gadījumu tas nav līdzējis. Starp viņiem ir gan ļaunprātīgie nemaksātāji, gan tādi, kuri par zemes lietošanu nespēj norēķināties. Ja situācija neuzlabosies, pašvaldībai jautājumu nāksies risināt tiesas ceļā.

G.Kraukle

«... un atkal no karotes»

Sākums 1. lappusē

Radis strādāt, būdams arī no dabas atjautīgs, Pēteris iemantoja cieņu sovhoza ļaudīs, arī nenovīdību, jo «fašists no Latvijas» gribot izkalpoties savtīgos nolūkos, esot spiegs un tiesājams kā dzimtenes nodevējs. Līdz tam tomēr nonāca, pārbaudīts gan tika neskaitāmas reizes. Dabūja iesauku — Sibīrijas dīzelists. Tas bijis tā: sabojājās traktora palaižamā motora aizdedzes svece. Citas nav. Smago dīzeļmašīnu ar spēcīgu kompresiju neviens nejaudā iedarbināt ar kloķi. Pēterim izdevies. No sovhoza bijusi īpaša komisija pārbaudīt. Kad pierādījis, ka var, arī iesauka pielipusi.

Kas tik nav gadījies tur tālumā. Vecmāte nomirusi, mātei un māsai bijis jāveic dažādi darbi. Beidzot 1957. gadā saņemta atļauja atgriezties Latvijā, tikai ne dzimtajās mājās — tur bija kolhoza klubs, kantoris. Mājiņu Vaivodi Sibīrijā pārdeva. Ieradās Jūrmalā, kur dzīvoja māsa Emilija ar ģimeni, strādāja uz dzelzceļa. Darbu Pēterim neveda, jo nebija Latvijas pieraksta. Bet nepierakstīja tāpēc, ka nebija darba. No šī burvju loka palīdzējis izkļūt Eduards Berklavs, panākot pierakstu uz trim mēnešiem ar noteikumu, ka šajā laikā jāsameklē darbs jebkurā Latvijas kolektīvajā vai valsts saimniecībā. Pierakstīja Pēteri Mellušos.

Divus gadus aizvadīju celtniecībā Rīgā, tā neviens arī nepainterēsējās, ka pieraksta laiks sen beidzies. Strādāju būvēs Sarkandaugavā, Salaspils atomreaktora būvlaukumā, arī Limbažos, Slokā, Jelgavā. Vakarskolā mācījos par šoferi. Kad dabūju tiesības, izrādījās, darbā nav iespējams iekārtoties, trūka pieredzes. Palīdzēja gadījums: dienēt aizgāja piena izvadātājs Jūrmalas poliklinikā — pieņēma uz izmēģinājuma laiku.

Izmēģināmais drīz pierādīja augstu profesionālismu un varēja strādāt ātrās palīdzības autobāzē, veikli vadīt tajā laikā modernākos limuzīnus no krievu ZIMA līdz somu TAMPO. Vizinājis tādus ievērojamus kungus kā LKP CK sekretāru Borisu Pugo, Vilhelmu Kaņepu un Gunāru Orleānu no Veselības aizsardzības ministrijas — darba darīšanās un arī spoži rīkotās medībās. Brīvajā laikā Pēteris aizrāvās ar motosportu, startēja gan ar savu «vaboli» — pirmā izlaiduma «Zaporožec», ko nopirka par ietaupījumiem, bet vēlāk krosā ar koši izraibinātu GAZ — 51, gūstot labas vietas tepat mūsu Smiltenes trasē, arī toreizējā Ļeņingradā, Igaunijā Tartu un Vilandē, arī Lietuvā.

Zemnieka dēls tomēr paliek uzticīgs tēvu aicinājumam, kas viņu sauc pie zemes. Sakarā ar to, ka atgriešanās Pilišķos viņam bija liegta, palīdzēja meitai Anitai ar vīru nopirkt saimniecību Talsu rajonā pie Abavas, kur nelielās Lašupītes ieteka veido tādu kā lielu blodu — par «Blodām» arī saimniecību nosauca. Tas bija vēl pirms aiziešanas no darba «ātrajos» 1991. gadā.

Saimniecība ir, bet viss tajā jāsāk no karotes, — piebilst Pēteris Vaivods. — Meita strādā Rīgā, vīrs ieņem augstu amatu — vai viņiem laika domāt par govīm, cūkām, zemes aršanu?

To visu prot un mil Pēteris. Mehani-

● Pēteris ar māsām Leonu, Johannu un Emiliju.

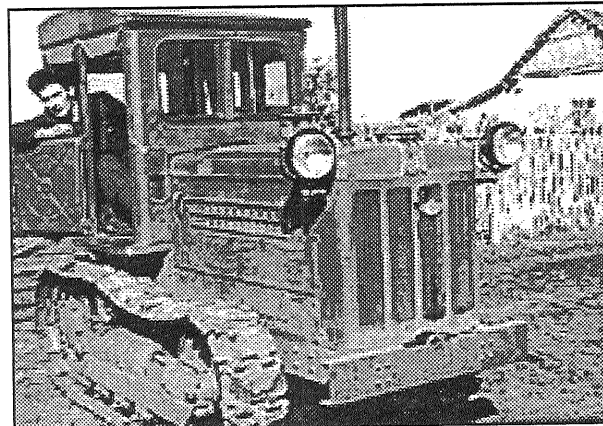
tora talants viņam atnācis līdzī no Sibīrijas, zootehniķa un vētarsta visnepieciešamākās iemaņas iegūtas praktiskā darbā. Turēja bulļus gaļai, govīs pienam, iemanījās pieņemt telēnu radības, prast apieties ar cūkām un sivēniem — vai katra sūkuma dēļ skrīsi meklēt veterināru? Ar Pētera gādību «Blodas» drīz kļuva par sava veida zemnieku paraugsaimniecību, meitai ar znotu nebija kauns tās rādīt arī ārzemju žurnālistiem. Viņš gan saka: istie saimnieki bijuši meita ar znotu, viņš tikai praktiķis padomdevējs. Bet vai viņi tiktu galā ar 20 liellopiem un prāvu baru cūku, 98 hektāriem lauku un palielu mežu, ar tehniku?..

— 1996. gada novembrī, paklausot māsu Emilijas un Leonas, kuras dzīvoja Pilišķos, nemitīgiem aicinājumiem un arī savai sirdsbalsij, atstājis visu «Blodu» saimniecību meitas vīramāšas ģimenei, braucu uz Latgali. Kā jau man kļuvis par tradīciju, atkal sāku no karotes...

Māšas iztikušas ar mazumiņu, ko uzrakt ar lāpstu un noecēt ar grābekli. Viņu tēva mājā gan vairs nav ne kluba, ne bibliotēkas, kas tur pastāvēja līdz paju sabiedrības beigām, kad ēku iegādājusies kāda ģimene.

Pēteris netālu nopirka citu māju, atdabūja tēva zemes īpašumus, ieskaitot pilskalnu un gabalu no Bleidas ezera piekrastes, kas gan vēl apaugusi bērziem, krūmājiem, mežu. Šodien viņam kopā ar māsām ir vairākas govīs, riteņtraktors ar piekabi, pļaujmašīna un vālotājs «Jula», kravas automašīna. Tiesa gan, tehnika veca, bet lietojama. Jauns pirkums ir vienīgi triju korpusu arklis, kurš izmaksājis vienu govī un dažus desmitus latu piedevām. Pilskalna nogāzēs ganās pāris brūnaļķu, bet augstākajā vietā balto karoga masti. Kopš seniem laikiem šis kalns bijis ganību vieta, te tēvs atradis daudzas unikālas senlietas, tādas gadījūšās arī māsām ganu gaitās — viss nodots muzejiem.

Stāvi nolaidenajos pilskalna sānos rēgojas divas lielas bedres — tur kara laikā bijuši ierakti lielgabali: stratēģiski izdevīga

● Šo fotoattēlu māsīnām, kuras palika dzimtenē, 1955. gada 25. janvārī Pēteris izsūtīja no nometinājuma vietas, labajā stūrī redzams paša celtā namiņa gals un no zariem pits žogs.

vieta. Arī senāk pilskalns bijis kareivīgs — atrastas apaļas akmens lodes. Tagad gan miermilīgi snauz un redz savus gadsimtu sapaņus. Bijuši gan tomēr kādi, kuri mēģinājuši kalnu uzmodināt — meklējuši apslēptās bagātības. Nekā. Jāgaida prātīga arheoloģiska ekspedīcija.

Par Pilišķu pilskalnu tautā mājā daudzas leģendas, arī tāda, ka tur nogrimusi sena pils ar visiem dārgumiem, ko joprojām sargājot daiļa meita ar briesmīgu suni. Viņa gaidot labu zemniekpuiši, ko varētu iemīlēt un tad pils celtos kalna galā, visi kļūtu laimīgi. Princese pa laikam atverot ieeju, lai tādu ielaistu, bet neviens nezina, kad, pēc cik gadiem tas notiekot, un tā pils paliek kur bijusi. Māšas gan piebilst, ka viņu jaunības dienās Pilišķos bijis daudz jaunatnes, arī iznesīgu puīšu, bet princese laikam gaidījusi kādu citu un nenākusi laukā. Tagad no jaunatnes vairs nekā. Bet Pēteris ir optimists: pie pilskalna izracis dīķi, ielaidis zivis, celšot kārtīgu pirti un atpūtas māju tūristiem — varbūt pils daiļavai iepatikas kāds...

Nezinu, kā būs ar to augšamcelšanos, bet kā senāk pilskalnā Līgo vakarā deg tālu redzams ugunskurs, mastā plīvo ģimenes sarkanbaltsarkanais karogs, sapulcējas kaimiņi, atbrauc arī Pētera trešā māsa Johanna. Dzīli atmiņu pazemē nogrimušas viņu pārdzīvotās nedienas.

Iespējams, atsegta daļa no Staburaga

Iespējams, ka Pļaviņu hidroelektrostacijas (HES) remonta dēļ atsegta neliela daļa no applūdinātā Staburaga, informēja Staburaga pagasta padomē. Šī iespējamība ir visai maza, jo Staburagu sedz dziļš ūdens un esot grūti noteikt, vai tas tiešām ir Staburags vai arī citas klints virsotne. Redzēt atsegto Staburagu, ja tas, protams, ir Staburags, var

iebraucot Daugavā ar laivām.

Arī Aizkraukles domē aģentūrai LETA stāstīja, ka Pļaviņu HES notiekot remontdarbi un Daugavā tiešām esot stipri pazemināts ūdens līmenis. «Tomēr neko par atsegto Staburagu neesam dzirdējuši,» atzina domes sekretāre.

Staburags ir aptuveni 18,5 metrus augsta avotkalņu klints Daugavas kon-

jonveida ielejas kreisā krasta dolomīta kraujas malā, deviņus kilometrus augšup Kokneses.

Unikālais tufa izaugums veidojās, sūnās izgulsnējoties kaļķiem no spēcīgā avota kaļķainajiem ūdeņiem. Pēc Pļaviņu HES izbūves šo vietu klāj Daugavas ūdeņi.

LETA

Lappuse lauksaimniekiem

Vai, zemniek, tu to zini?

Ginta Kraukle

Kā nosaka Zemkopības ministrijas rīkojums nr. 348 «Par lauksaimniecisko izglītību un profesionālo kvalifikāciju», zemniekiem, kas pretendē uz valsts subsīdijām, jābūt vismaz pirmā kvalifikācijas līmeņa lauksaimniecības izglītībai. Patlaban, kā «Novadniekam» atzina Lauku atbalsta dienesta vecākais referents Jānis Kivlenieks, tā ir liela problēma, jo daudziem zemniekiem lauksaimnieciskās izglītības nav. Pirmās kvalifikācijas līmenis ir teorētiskā un praktiskā sagatavotība, kas dod iespēju veikt vienkāršus uzdevumus un tam ir atbilstoša profesionālā pamatizglītība. Lai zemniekiem subsīdijas tomēr netiktu liegtas šīs formalitātes dēļ, Lauku atbalsta dienests septembrī plāno organizēt mācības tiem saimniekiem, kam kvalifikācija nepieciešama.

Tas, vai zemnieki saņems graudaugu un pākšaugu hektārmaksājumus, par šo kultūru platībām, kas saimniecībā aizņem vismaz piecus hektārus (izņemot griķus), atkarīgs no septembrī pieņemtā Saeimas lēmuma. Zemnieku nemieros tika panākts solījums piešķirt subsīdijas lauksaimniecībai 2,4 miljonu latu apmērā, taču šis lēmums vēl jāapstiprina ar Saeimas vairākuma balsojumu. Patlaban Lauku atbalsta dienestā no Preiļu rajona zemniekiem saņemti 940 iesniegumi par kopējo sējumu platību 10 700 hektāriem, informēja Jānis Kivlenieks.

Neskatoties uz nelabvēlīgiem laika apstākļiem, graudaugu ražas ir samērā labas, atzinuši apkārtnes zemnieki. Grūtības joprojām sagādā labības novākšana, iekultie graudi ir ļoti mitri, kas nepatīkami iespaido to pārdošanas

cenu. Ne visur darbojas graudu kaltes, bet esošo kalšu izmantošana zemniekiem izmaksā dārgi. Lai tonnu graudu izkaltētu, jāreķinās vismaz ar 15 litriem dīzeldegvielas un sešiem latiem par darbu. Labākā situācijā ir tie zemnieki, kas noslēguši līgumus ar graudu pārstrādes uzņēmumiem. Šī gada birumu pieņem gan «Daugavpils dzirnavnieks», gan «Rēzeknes dzirnavnieks» un arī Livānu bioķīmiskā rūpnīca, kas nodarbojas ar graudu pārstrādi, daļa zemnieku ražu ved uz Mežciemu Daugavpilī. Nevienu uzņēmumu nepieņem sadīgušus graudus, īpaši tas attiecas uz rudziem. Ļoti sāpīgs rādītājs šogad ir graudu mitrums. Augstākajā kvalitātē tiek pieņemti graudi, kam šis rādītājs nepārsniedz 14%. Ja mitrums ir lielāks par 20%, ceļas kaltēšanas izmaksas un graudi jāatdod par pusvelti, atzinuši vairāki zemnieki, kas šajās dienās apmeklējuši graudu pārstrādes uzņēmumus, pastāstīja LAD vecākais referents J.Kivlenieks.

Kā atzina lauksaimniecības konsultāciju biroja speciāliste Zita Briška, nododot graudus, jāpievērš uzmanību dokumentācijai. Nepieciešama izziņa no pagasta par piederošajām zemes platībām, izziņa no VID par to, ka zemniekam nav nodokļu parādu, kā arī stingrās uzskaites pavadzīmes. Samaksa uzņēmumos ir dažāda, galvenokārt tā atkarīga no graudu mitruma. Pārsvārā kviešus iepērk par 64 Ls/t, lopbarības kviešus par 59 Ls/t, bet miežus par 58 Ls/t.

Pirms vest graudus pārstrādātājiem, būtu lietderīgi savānīties un uzzināt, kādi dokumenti nepieciešami, jo vairākiem zemniekiem nācies vest kravu atpakaļ tikai tādēļ, ka nav bijis nepieciešamo izziņu.

Ar spītu vien nepietiek

● Divpadsmitgadīgā «Nīva» kolhozu laikos sen jau būtu norakstīta lūžņos, bet mums ar to vēl dikti un ilgi jābrauc, saka Roberts Surgunts. M.Rukosujeva foto.

Lidija Kirillova

Uzņēmīgs, bet arī apstākļiem nepakļāvīgs un ar lielu daļu tīri zemnieciskas spītības — tā par Vārkavas pagasta zemnieku Robertu Surguntu teica pagasta padomes priekšsēdētājs Arturs Stagers. To, ka Robertam ir savs stingrs viedoklis par saimniekošanu un Latgales zemnieku perspektīvu, pārliecinājāmies arī mēs neilgajā sarunā, kamēr pirms izbraukšanas tūrumā tika pārbaudīts kombains.

Kombains privatizēts uz diviem, kopā ar švāģeri tad nu uzpasējot veco tehniku, remontējot un gādājot, lai tā kalpotu vēl un vēl. Abi ar Jāzepu Leikuču esot ne tikai radi, bet arī kaimiņi, tāpēc tā lieta esot sapasīga. Arī tajā ziņā, ka ir pārliecināti — šādi saimniekojot pat pēc nez cik gadiem pie jaunas tehnikas netiks.

Dieviņš šogad laikam uz vienu roku ar mūsu valdību sameties, skumji teic Roberts. Kā izbraukuši pirmo reizi uz lauka ar kombainu, tā arī iebuksējuši. Bez kārtīga vilcējspēka druvā nemaz nevarot laisties. Un tas ir pagastā, kur kolhozu laikos lielākā daļa platību meliorētas. Nopļāvis savu kviešu lauku un sakreņķējies, jo vidējais iekūlums tikai kādi 14 centneri no hektāra. Lieta tā, ka pavasara salnās puse lauka (tā, kas vairāk ielejā) pamatīgi apsalusi. Graudi ļoti mitri, kaltējuši līdz pulksten vieniem nakti.

Roberts Surgunts stāsta, ka viņu pusē esot pieņemts palīdzēt kaimiņiem, dzīvot pēc principa «roka roku mazgā». Viņš, piemēram, strādā ar kombainu un nokuļ labību, cits atkal izkaltē, bet vēl kāds sēj vai apar lauku. Un apstākļos, kad saimniecības ir tikai desmit vai divdesmit

hektārus lielas, neviens zemnieks nav spējīgs iegādāties un uzturēt pilnīgi visu saimniekošanai nepieciešamo tehniku un inventāru.

Vēl pērnā gadā centīgi barojis cūkas. Nācies likvidēt, jo tobrīd cūkgaļa nevienu īpaši neinteresējusi. Tagad brīžiem gluži vai jāsāk nožēlot, taču ātrumā specializāciju nevar izmainīt. Šogad nolēms izmēģināt graudaugu sēklas ražošanu. Viens lauks sagatavots aprobācijai. Vai veiksies šajā nozarē, rādīs laiks. Uz valsts atbalstu nav ko cerēt, visas manas subsīdijas ir atmaksātais akcīzes nodoklis par dīzeldegvielu, saka Roberts. Un vēl tas, ka abi dēli manos tūrumos par baltu velti strādā, tā viņi mani subsīdē.

Vaicāts par to, vai viņi būs palicēji saimniecībā, tēvs tikai purina galvu. Nekādas zemniekošanas, nekādas lauksaimniecības, abi esot vienisprātis. Kamēr es vēl kaut cik kustēšos, puīši man, protams, palīdzēs. Bet vēlāk, saka Roberts Surgunts, viņiem droši vien būs cits ceļš ejams. Pašlaik es viņiem tikai darbu varu dot tik, ka ne padarīt. Bet maksāt nevaru. Pats vēl pamocišos, cik spēšu, bet dēliem nespiedišu. Galvenais, ka abi ar sievu bezdarbniekos nestaigājam, abi strādājam algotu darbu. Cik nopelnām, tik arī ieguldām savā saimniecībā — degvielā, minerālmēslos, rezervēs daļās. Sarēķinājām, ka pērn saimniecība devusi tikai 60 latus peļņas — tas arī viss mūsu bizness.

Ilgākaī sarunai ar Robertu Surguntu laika neiznāca. Vējš bija nopūtis rīta rasu vai varbūt vakardienas lietu, zemniekam jāsteidzas tūrumā. Kad labība nenoplāuta, negribas domāt par to, plusi vai minusi gada beigās sanāks. Nepakļaujoties apstākļiem un spītīgi Roberts un daudzi viņam līdzīgie turpina iesākt. Diemžēl arvien biežāk viņi pārliecinās, ka ar spītu vien zemniekam ir par maz.

SAPARD investīcijas — nākamgad

Antons Rancāns

Aizvadītās nedēļas nogalē Zemkopības ministrijas Lauku atbalsta dienests reģionālo departamentu vadītājus pulcināja uz kārtējo apspriedi par papildinājumiem un labojumiem lauku attīstības programmas jaunajai redakcijai attiecībā uz SAPARD investīciju piesaisti, kur pašlaik galvenais ir procedūru maksimāla tuvināšana optimālajam variantam. Dienvidlatgales reģionālā lauku atbalsta dienesta direktors Uldis Koņečņijs «Novadniekam» teica:

— Šo iekšējo jautājumu kārtošana ir darbietilpīgs process, prasa augstu precizitāti. Reizē ar procedūru noteikšanu jāstrādā pie akreditācijas un finansu līguma slēgšanas, kas vēl projektā stadijās jāizpēta un jāapspriež. Kopumā viss veido garu un sarežģītu ceļu, kurš nepavisam neliksies patīkams arī lauku saimniecībām. Daudzas no tām nespēs pretendēt uz šiem Eiropas Savienības

(ES) SAPARD līdzekļiem. Praktiskās prasības kļūst aizvien sarežģītākas un līdz ar to ne katram būs pa spēkam pašam tikt galā ar dokumentācijas kārtotošanu, kas prasīs pāris mēnešus, īpašumu reģistrāciju Zemesgrāmatā, citu izziņu un apsekošanas aktu vākšanu.

Pagaidām pievērsīsim uzmanību tikai valsts iekšējā atbalsta prasībām, jo palīdzība SAPARD ietvaros vēl tālu, — turpināja U.Koņečņijs, — iespējams, ka uz to praktiski varēs cerēt nākamā gada vidū. Vēlēšanās ir abām pusēm, taču palīdzības piedāvātāji no ES tam gatavojušies desmit gadus, mēs, saņēmēji — tikai vienu.

Tomēr, ja iesāks ir, jāiet līdz galam. Par visiem konkrētajiem lēmumiem un darījumiem sabiedrība tiks informēta. Departamenta šīsdiens galvenais uzdevums ir no saimniecībām saņemt 2000. gada sējumu deklarāciju apstrāde līdz 25. augustam.

Lauku darbu kalendārs no 24. līdz 31. augustam

24. augusts. Bērtuļa diena. Bišu diena. Stāda ceriņus. Novāc iesārtenus tomātus, piparus to turpmākai nogatavināšanai telpās.

Rok agros kartupelus. Griež un sien ozola pirtsslotas.

25., 26. augusts. Stāda ceriņus. Vēl neizveidojušos dzīvzogu rudens apgriešana formas saglabāšanai.

Rok agros kartupeļus.

27., 28., 29. augusts. Jānogām apgriez

atlaustos un miltrasas bojātos zarus. Pārstāda lilijas.

Dārza pupas vāc, kad apakšējās pākstis kļuvušas melnas, žāvē zārdos, statiņos vai nojumēs.

29., 30. augusts. Aprušina spraudņus — labi ieausgies. Zeme jāapar, lai nezāles paspētu uzdzīt un izsald.

31. augusts. Stāda skujkokus.

Pēc «Sējas un Ražas Avīzes» kalendāru 2000. gadam

Lopbarībai noderēs salmi

Šī gada sliktie laika apstākļi apgrūtinā lopbarības sagatavošanu ziemai. Vai tas nebūs iemesls ganāmpulku likvidācijai mūsu rajona zemnieku saimniecībās, jautāju Lauksaimniecības konsultāciju biroja speciālistei Zentai Dūdai.

— Domāju, ka lielās zemnieku saimniecības nelabvēlīgie laika apstākļi šogad ietekmējuši mazāk, jo gandrīz visiem ir sagatavota skābbarība. Sliktāk būs tiem zemniekiem, kas tur divas trīs

gotiņas. Daudzi vēl tagad steidz sienu pļauju. Izlīdzēties jāmeģina ar salmiem, ievācot vasarāju salmus, kas noteikti lopbarībā būs vērtīgāki par ziemāju salmiem.

Mierīgs prāts ir tiem zemniekiem, kas sienu paspēja sapļaut līdz Jāņiem, tādēļ, ņemot vērā mūsu klimatiskos apstākļus, siena sagādāšanu nevajadzētu atlikt uz vēlāku laiku. Jūlijā gan parasti zaļā masa ir lielāka, toties jāreķinās ar nepastāvīgiem laika apstākļiem. Līdz jūnijā beigām gādātā lopbarība ir vērtīgāka.

G.Kraukle

Preiļu rajona tiesā

Naudas sods aizstāts ar brīvības atņemšanu

16. augustā Preiļu rajona tiesa izskatīja lietu par soda veida maiņu 1972. gadā dzimušajam preiļietim Pēterim Kudikam.

P.Kudiks ar Preiļu rajona 1999. gada 23. decembra tiesas spriedumu pēc Krimināllikuma 296. panta bija sodīts ar naudas sodu 41 minimālās mēnešalgas apmērā (2050 latī). Naudas sods līdz šim laikam nebija samaksāts. Arī mantas, uz kuru vērst piedziņu, P.Kudikam nebija. Tādēļ Preiļu tiesu izpildītāju kantoris lūdza Kudikam piespriesto naudas sodu aizstāt ar brīvības atņemšanu.

Tiesa nolēma sekojoši — aizstāt naudas sodu ar brīvības atņemšanu uz 410 dienām, sodu izciešot daļēji slēgtā cietumā. Lēmumu desmit dienu laikā iespējams pārsūdzēt Latgales apgabaltiesā caur Preiļu rajona tiesu.

Vadīja automašīnu piedzēries

16. augustā tiesa izskatīja 1968. gadā dzimušā preiļieša Māra Ludzenika krimināllietu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262. panta. Šī gada 20. jūnijā pulksten 1.20 Māris Ludzeniks Preiļos brauca pa Daugavpils ielu. Viņu aizturēja pie Ford Sierra stūres reibumā, kas sasniedza 1,36

promiles. Taču jau 22. jūnijā Māris vēlreiz dzērumā tika aizturēts braucot, tikai šoreiz tas bija Līvānos uz Rīgas ielas. Bet dzēruma līmenis bija jau krietni lielāks — 2,96 promiles.

Tiesa ņēma vērā gan to, ka Māris agrāk nav sodīts, gan to, ka dažu dienu laikā viņš brauca ievērojamā dzēruma pakāpē, tā apdraudot arī citu satiksmes dalībnieku veselību un pat dzīvību, tāpēc piemērojams papildsods, kas paredzēts likumā. Tiesas spriedums ir sekojošs — naudas sods desmit minimālo mēnešalgu apmērā (500 latī) un transporta līdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana uz vienu gadu.

Kriminālās ziņas

* Aizturēti trīs nepilngadīgie, kuri vasaras vidū Stabulnieku pagastā pie kultūras nama nozaga mopēdu Rīga-13. Vainīgie ir galēnietis Raitis K. Preiļu iedzīvotājs Vjačeslavs M. un Rudzātu pagasta iedzīvotājs Juris S., visi vecumā no 13 līdz 17 gadiem. Puišiem tiks piemēroti audzinoši līdzekļi.

* 16. augustā Juris Š. Galēnu pagasta Lomos konstatēja, ka viņam piederošajā šķūnī nozagts kombaina dzinēja spararata korpus. Vainīgā persona noskaidrota, tas izrādījies rēzeknietis Janeks Žukovskis, kurš jau agrāk sodīts. Notiek pirms tiesas izmeklēšana.

* Līdzīgi kā iepriekšējos gadus, tuvojoties rudenim, zemniekiem sāk zust lopi. Tā 20. augustā Riebiņu pagasta Sadovkas iedzīvotāja Olimpiada Z. konstatēja, ka viņai no kūts pazudusi aita. Notiek lietas materiālu pārbaude.

* 17. augustā Rušonas pagasta Zolvā Pāvelam F. izņemta medību divstobru bise, kura nebija reģistrēta. Notiek lietas materiālu pārbaude.

* Pēdējā laikā Preiļos gandrīz katru nakti tika konstatēti gadījumi, kad pagalmā atstātajām automašīnām kādi ļaunprāši nolēmuši benzīnu, bet uz Gailišu ceļa no zemnieku piena galdiem zuda

piena kannas. Pavisam reģistrētas desmit epizodes. Pašlaik aizturēti aizdomās turētie Rušonas pagasta iedzīvotāji G.C. un I.S., kuri savus sirojumus veica ar automašīnu VAZ 2101. Policija lūdz visus, kuriem ir kāda derīga informācija šajā jautājumā, ziņot par to Preiļu rajona policijas pārvaldei.

Bez tam Preiļu rajona policijas pārvaldes kriminālpolicijas priekšnieks Nikolajs Maksimovs «Novadnieka» lappusēs lūdza izteikt pateicības vārdus Zemessardzes 35. Preiļu bataljona darbiniekiem, kuri arī aizturēja vainīgās personas pārkāpuma vietā.

Pēc Aglonas svētkiem

15. augustā ticīgo svētki Aglonā šogad bija pulcējuši neparasti lielu cilvēku daudzumu. Situāciju svētku laikā pēc «Novadnieka» lūguma raksturo Preiļu rajona policijas pārvaldes kriminālpolicijas priekšnieks Nikolajs Maksimovs.

— No 13. līdz 15. augustam Aglonā tika reģistrēti aptuveni 70 tūkstoši dažādu transportlīdzekļu. Pēc bazilikas sniegtajām ziņām šajās dienās Aglonā apmek-

lējuši aptuveni 300 tūkstoši cilvēku. Svētki beidzās bez kādiem ievērojamiem starpgadījumiem. Triju dienu laikā tika sastādīti divi administratīvie protokoli par tirdzniecības noteikumu pārkāpumiem, notika četras avārijas, kurās cilvēki necieta.

Jāatzīst, ka tik lielu apmeklētāju pieplūdumu netikām gaidījuši arī mēs, tāpēc bija problēmas ar automašīnu novietojšanu, nepietika stāvvietu. Transportlīdzekļu bija ievērojami vairāk pat nekā Romas pāvesta vizītes laikā. Sakarā ar to,

ka zeme pieder privātpašniekiem, stāvlaukumu bija par maz. Paredzēts tuvākajos gados ierīkot lielu stāvlaukumu uz Dagdas ceļa, taču tur ir zema vieta, būs jātaisa uzbērums.

Turpmāk arī policijas darbs tiks plānots rūpīgāk. Piemēram, šogad policisti dežurēja lielākoties tikai Aglonā, bet problēmas ar transporta kustību radās uz piebraucamajiem ceļiem, bija vērojami sastrēgumi.

Sagatavoja L.Kirillova

Sporta inventāra izstāde

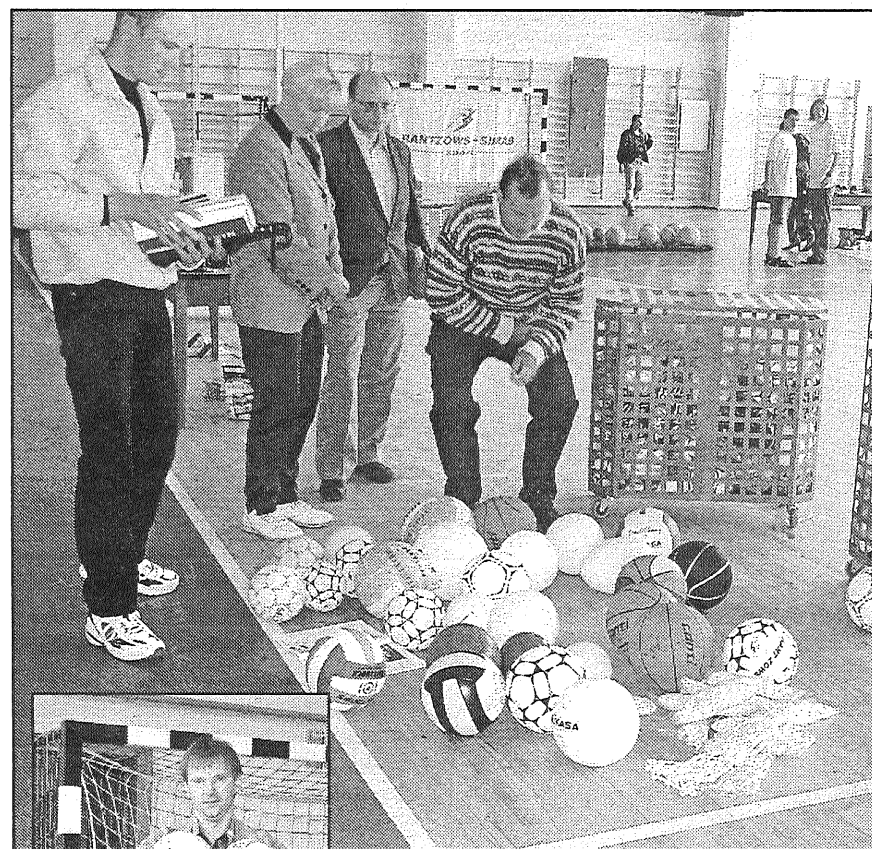
Preiļu 1. pamatskolas sporta zālē divas dienas bija skatāma Zviedrijas firmas «Rantzows Simab Sport» izstāde «Iekārtas un inventārs skolu sporta zālēm».

Firma ražo sporta inventāru un iekārtas skolu sporta zālēm, stadioniem, halļiem visdažādākajiem sporta veidiem: futbolam, basketbolam, volejbolam, tenisam, badmintonam, vieglatlētikai un tā tālāk. Bez tam izstādē bija apskatāmas arī ierīces stadionu iekārtošanai un kopšanai, — plastikāta krēsli, laistāmās iekārtas, konusi, karodziņi un numuri, mērīšanas ritenis, ko lieto sacensību tiesneši un daudzas citas lietas: barjeras, šķēpi, diski, grūžamās lodes, hokeja inventārs, ierīce bumbu piepūšanai. Faktiski viss, par ko skolu direktori un sporta skolotāji var tikai sapņot.

Piemēram, Preiļu 1. pamatskolas jaunās sporta zāles aprīkošanā arī izmantotas šīs zviedru firmas ražojumi. Preiļu bērni, spēlējot basketbolu, izmanto vienu no firmas jaunākajiem ražojumiem — basketbola grozus, kuru stikla vairogu ražošanu firma uzsāka tikai šī gada janvārī.

Kā atzina daži aptaujātie skolu direktori, kas kopā ar saviem sporta skolotājiem bija ieradusies apskatīt izstādi, šīs firmas sporta inventārs ir nopērkams par lētāku cenu nekā veikalos un pieteica pasūtījumus.

L.Rancāne

● Kamēr citi vēl aplūko piedāvāto inventāru, Preiļu Valsts ģimnāzijas direktors Jānis Eglītis firmas «Rantzows Simab Sport» izstādē «uz karstām pēdām» iegādājās bumbas.

Tamāras Elstes foto.

POLICIJAS ZIŅAS (13. — 17. augusts)

13. augustā Rudzātu pagasta Borovkā Andris K. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

13. augustā Līvānos, Rīgas ielā 245 neuzmanīgas rīcības ar uguni dēļ izcēlās ugunsgrēks. Dzīvokļa saimniekam sastādīts administratīvais protokols.

13. augustā Saunas pagasta Lielajos Anspokos Jānis P. sarīkoja ģimenes skandālu. Izteikts oficiāls brīdinājums.

14. augustā ceļa Krāslava — Aglona — Preiļi — Madona 34. kilometrā automašīnas VW Golf vadītājs Arnis P. neizvēlējās drošu distanci starp priekšā braucošo automobili. Tā rezultātā notika sadursme ar Audi 90. Bojātas abas automašīnas, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

14. augustā ceļa Krāslava — Aglona — Preiļi — Madona 38. kilometrā automašīnas Audi 200 vadītājs Jevģēnijs K. (Daugavpils iedzīvotājs) neizvēlējās drošu braukšanas ātrumu. Tāpēc, veicot apdzīšanu, automašīna iebrauca grāvī un apgāzās. Bojāts transporta līdzeklis, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

15. augustā Preiļos, Daugavpils ielā 30 Ludmila M. izdarīja huligāniskas darbības. Izteikts oficiāls brīdinājums.

15. augustā Līvānos, Dzirnauvu ielā 10 Pjotrs M. sarīkoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

15. augustā uz ceļa Rīga — Daugavpils Jersikas ciematā automašīnas Volvo F12 vadītājs, Ventspils iedzīvotājs Andrejs B. neievēroja drošu distanci starp priekšā braucošo Ford Sierra. Notika sadursme, kuras rezultātā bojātas automašīnas, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

15. augustā Riebiņu pagasta Pieniņos Jānis U. izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

15. augustā Līvānos, Rīgas ielā 191 Uvis Š. mājas pagalmā izdarīja huligāniskas darbības pret I.A. Sastādīts administratīvais protokols.

15. augustā Rožupē Regīna V. ar personīgo automobili VW Golf veda alkoholu un cigaretes bez marķējuma. Sastādīts administratīvais protokols.

15. augustā Preiļos, Brīvības ielā 26 Jevģrafijs T. alkohola reibumā izsita stiklus diviem loģiem. Sastādīts administratīvais protokols.

15. augustā Aglonas bazilikas svētvietas teritorijā tirdzniecības vietā nr.9 SIA «SAIDA B» tika konstatēti tirdzniecības noteikumu pārkāpumi. Sastādīts administratīvais protokols.

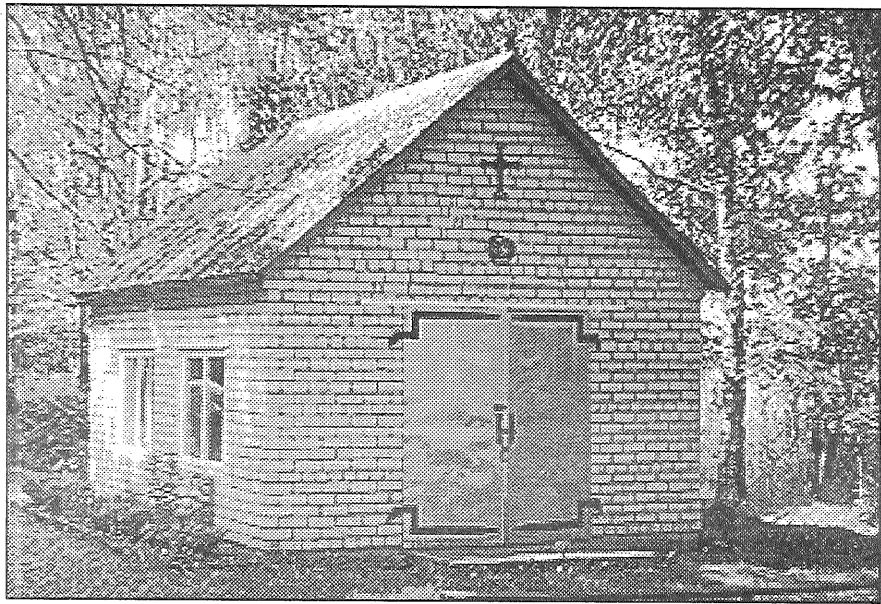
15. augustā ceļa Kastīre — Kategrade — Kameņeca — Kapiņi 20. kilometrā notika sadursme starp automašīnu BMW 320, kuru vadīja A.S., VW Passat, kuru vadīja Juris S., un Audi 100, kuru vadīja Elvīra S. Bojātas automašīnas, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

16. augustā saņemts ziņojums par to, ka Vārkavas pagasta Meža Klaparos Andrejs M. pastāvīgi lieto alkoholiskos dzērienus un mājās rīko skandālus. Izteikts oficiāls brīdinājums.

17. augustā Līvānos, Rīgas ielā 30 Aļona B. un Edgars V. alkohola reibumā traucēja kaimiņu naktsmieru. Aizturēšanas brīdī abi izdarīja ļaunprātīgu nepakļaušanos policijas darbinieku likumīgajām prasībām. Sastādīti administratīvie protokoli.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Kapsētas — vēstures pieminekļi

● 1979. gadā Sutru kapos celtā kapliča.

Antons Rancāns
Autora foto

5. turpinājums. Sākums 56., 59., 76. un 79. numuros

A izritējusi rajona sakoptības skate, kurā bija iekļauts arī kapsētu apmeklējums. Izskan lielākais vasaras notikums lauku ļaužu dzīvē — kapusvētki, kuri gan veltīti mirušo piemiņai, bet ir arī radu, dažkārt ilgi neredzējušos, un draugu satikšanās laiks.

Svētās dzimtu vēstures vietas pašlaik priekšzīmīgā kārtībā. To var teikt arī par Sutru kapiem. Centrā paceļas balta kapliča, kas uzcelta 1979. gadā, apkaime sakopta, puķēm izdaiļota. Līdzās arī kāda vecāka būve — zem nojumes tradicionāls, ar virvi darbināms kapu zvans. Tas sāk «runāt», kad pa vārtiem ienes kārtējo šo mūža māju iemītnieku, vēstot, ka klusuma valstībā nāk papildinājums. Neviens īsti nepateiks, cik ilgi zvans te pilda savu sērīgo pienākumu.

Sutru apdzīvotās vietas nosaukuma izcelsmes versija pēc vēsturnieku ziņām saistīta ar Itālijas karavīriem un Napoleona karagājieniem, arī vārdamāsa esot tajā tālajā zemē. Kapu pieminekļos gan nav itālisku uzvārdu, tie vēsta par apkaimes latgaļu zemnieku dzīvesstāstiem.

Pa kreisi no ieejas stūrī pelēkā laukakmenī izcirsts skulpturāls veidojums veltīts L.Prikulim. Viņš bija viens no pašvaldību priekšsēdētājiem, kurš piemiņai par sevi atstājis ceļu no Līvāniem uz Preiļiem, kas kļuvis par valsts mēroga satiksmes maģistrāli. L. Prikuļa nopelns — arī skolas nama celtniecība Sutros, kur kolhozu laikos izveidojās ciemats un pagasta centrs.

Pagastā vairākas kapsētas, viena no tām Kauperniekos. Tāda pati kapliča kā Sutros ar 1980. gada skaitli. Zvans iebūvēts vārtu augšā speciāli veidotā arkā. Katoļu kapusvētku neiztrūkstoša daļa ir gājiens, apstājoties katrā kapu stūrī un izpildot attiecīgas lūgšanas. Te parasti uzstāda ar bērzu meijām sapušķotus galdīņus — improvizētus altārus, uz kuriem stāv krucifiksi, ziedu vāzes, deg sveces. Tos atnes no mājām tuvākie iedzīvotāji, Kauperniekos tajās vietās izveidoti baltu smilšu kvadrātveidīgi uzbērumi ar krustiem no melnzemes.

Senāk nekristītus bērnus vai arī cilvēkus, kuri savas dzīves laikā draudzes sa-

● Piemineklis L. Prikulim.

● Obeliski ar metāla krustiem pie ģimenes kapu kopām.

● Kaupernieku kapsētas vārti.

biedrībai nesuši kaunu un negodu, kā arī pašnāvniekus apbedīja aiz kapu sētas. Tagad tā vairs nav, bet daudzās kapsētās vēl redzamas to laiku pēdas — vientuļš, atstatu no citiem Kauperniekos ir kādas sievietes kaps, divi citi ar betonā lietiem pieminekļiem un krustiem — pie žogmalē ierīkotas novītušo ziedu un lapu izgāztuves...

Visai oriģināli veidots kādu triju kapu kopiņu noformējums ar betonētiem obeliskiem un metālā kaltiem krustiem: centrālais lielāks un ornamentāli bagātāks, abi malējie atšķiras ar individuālu traktējumu. Netālu ar betonētu četrstūrīgu ierāmējumu, uz kura no metāla izvirpoti cilindriski balsti tur melni nokrāsotu ķēdi, nodalītas citas ģimenes piederīgo atdusas vietas.

Nākošajā turpinājumā — par dažām vecicībnieku kapsētām rajonā.

Uzvarēja Preiļu veterāni

● Preiļu rajona sportisko garu tur visu paaudžu vīri. Rajona futbola veterānu komanda: (pirmajā rindā no kreisās) Aleksandrs Goldovs, Aleksandrs Rukša, Pēteris Ivanāns, Valdis Luika, Vasilijs Krjukovs, otrajā rindā Vladimirs Poļakovs, Aleksandrs Nikitins, treneris Jevgēnijs Nešterovičs, Ilmārs Visockis, Valērijs Fjodorovs.

Līvija Rancāne

Latvijas sporta veterānu 37. sporta spēlēs Preiļu rajona sporta veterāni ieguva 13. vietu, bet futbolisti kļuva par uzvarētājiem.

Preiļu un Līvānu futbola veterāniem — trīsdesmit un četrdesmitgadniekiem bija gana spīvuma un azarta, lai priekšsacīkstēs uzveiktu Rēzeknes un Daugavpils rajonu komandas, un veiksmīgi cīnītos finālspēlēs savā apakšgrupā. Preiļu rajona komanda uzveica Valkas futbolistus ar rezultātu 1:0, Valmieras — 3:0, tomēr zaudējumu nācās piedzīvot spēlē ar daugavpīliešiem, — 1:3. Līdz ar to savā apakšgrupā preiļiešiem pienācās otrā vieta un pusfinālā bija jāspēlē ar otras apakšgrupas pirmās vietas ieguvējiem — Saldus rajona komandu. Preiļieši saldeniekus uzvarēja ar rezultātu 2:0. Finālā spēlē par pirmo vietu atkal bija jātiekas ar Daugavpils komandu, un šoreiz Preiļu un Līvānu vīri tai nepiekāpās:

Baškos noticis Latvijas čempionāts ūdensslēpošanā

Kā ziņo BNS, Preiļos noticis Latvijas čempionāts ūdensslēpošanā. Tajā tika sadalīti trīs medaļu komplekti, BNS informēja Latvijas ūdensslēpošanas federācija.

Tramplīnlēkšanā par Latvijas čempionu kļuva Preiļu sportists Jevgēnijs Romanovs, kuram izdevās 36 metrus tāls lēcienis. Viņš apsteidza Guntaru Kokinu (Preiļi) un Gundaru Ruņģi (Rīga), kuri veica attiecīgi 33 un 30,8 metrus tālus lēcienus. Slalomā vīriešiem uzvarēja Ingus Buks (Preiļi), apsteidzot Aivaru Rubulu (Preiļi) un Gintu Ruņģi (Rīga). Slalomā sieviešu konkurencē triumfēja Inese Zimele (Preiļi). Godalgotajās vietās ierindojās arī Viktorija Rozentāle (Preiļi) un Darja Poļakova (Daugavpils).

